

10.10.2022

Lemper EU statsstøttereglerne, kan det skade danske interesser

EU's statsstøtteregler blev justeret under pandemien, men bliver ordningen forlænget, kan det ende med, at de store, rige lande støtter egne industrier, så det er forvridende for konkurrencen i EU.

Skrevet af

Anders Overvad

Ditte Brasso Sørensen

📞 +4561101115

✉️ ditte@thinkeuropa.dk

Med en pakke på 200 milliarder euro har tyskerne antændt en europæisk diskussion om, hvilken rolle statsstøtte skal spille i energikrisen. For kan det være rigtigt, at store rige lande kan garantere så mange penge, at deres industri kan udkonkurrere de resterende EU-lande?

EU's statsstøttere regler har været suspenderede siden starten af covid-19, og suspenderingen var bestemt ikke ukontroversiel. Nu ønsker Kommissionen, grundet energikrisen, igen at suspendere statsstøttere reglerne.

Det lyder tilforladeligt, men EU's statsstøttere regler er sat i verden for at sikre, at medlemslandene ikke støtter egne industrier i et sådant omfang, at det forvrider konkurrencen i EU. Derfor er det heller ikke uden grund, at statsministeren nævner behovet for et kritisk eftersyn af statsstøttere reglerne i EU i sin tale til folketingets åbning.

Små EU-lande bør være opmærksomme på de implikationer, det kan have for den interne konkurrence, hvis man fortsat lemper støttere reglerne, da det vil give store lande som Tyskland mulighed for at forvride markedet.

Store lande kan mobilisere flere penge

Da man i EU besluttede at lempe statsstøttere reglerne under covid-19 pandemien, var det ikke uden bekymring for, at store og rige stater ville subsidiere deres industri i et konkurrenceforvridende omfang og skabe asymmetriske betingelser for genopretning.

Opgørelser fra Kommissionen viser, at der til og med februar 2022 var godkendt cirka 900 nationale støtteinitiativer, med en samlet estimeret støtteramme på næsten 3,2 billioner euro, svarende til cirka 23 procent af EU's BNP før covid-19.

Tyskland stod i den periode for over halvdelen af den samlede støtteramme. Tyskland alene ville således kunne støtte sine virksomheder lige så meget som de resterende EU-lande tilsammen. Tyskland er efterfulgt af Italien, der tegner sig for cirka 16 procent af den samlede støtteramme, og Frankrig, der giver cirka 15 procent.

De resterende medlemsstater står hver for mellem et til fem procent af den samlede støtteramme. Det er således tydeligt, at store økonomier har et helt særligt mulighedsrum, når det kommer til at mobilisere midler til at støtte deres virksomheder i krisetider.

┌ Kan blive konkurrenceforvridende

De meget høje godkendte støtterammer, særligt i Tyskland, vakte dengang bekymringer om, at det kunne medføre en asymmetrisk genopretning i Europa.

Heldigvis er det langt fra alle de penge, medlemsstaterne har ansøgt om, der er kommet ud til virksomhederne. Kigger man på de udbetalte beløb, og ikke rammen, bliver asymmetrien mindre tydelig.

Arbejdet med at opgøre præcist, hvor mange penge, der rent faktisk er blevet udbetalt, er stadig i gang, og det vil tage år før, at vi har et billede af det fulde udgiftstryk. Det er dog allerede nu tydeligt, at omfanget af den statsstøtte, der er givet under covid-19, har været uden historisk fortilfælde.

Ifølge tal fra Kommissionen har medlemsstaterne i 2020 givet finansiell støtte til virksomheder svarende til cirka otte procent af EU's BNP. Til sammenligning blev der givet finansiell støtte svarende til cirka halvanden procent af EU's BNP under finanskrisen i 2008 og 2009.

┌ Ikke kun skidt for Danmark

Kommissionen bad i juni 2021 medlemsstaterne opgøre, hvor mange penge de havde udbetalt til virksomheder og borgere. De 26 medlemsstater, (der mangler tal fra Østrig), havde på daværende tidspunkt udbetalt cirka 729 milliarder euro, altså cirka en fjerdedel af den samlede godkendte ramme.

I absolutte tal finder man ikke overraskende de største udbetalinger i store EU-stater. Men kigger man i stedet på sammenhængen mellem den samlede udbetalte statsstøtte og BNP-fald under covid-19, viser det sig, at størstedelen af medlemsstaterne i perioden marts 2020 til juni 2021 har udbetalt støtte svarende til mellem 50 procent og 100 procent af BNP-fald i samme periode.

Enkelte mindre stater – herunder Danmark – har dog udbetalt et større støttebeløb, end de har oplevet BNP-fald under covid-19. Danske virksomheder har således også nydt godt af de lempede regler

Det samlede billede indikerer, at lempelsen af statsstøttereglerne har virket i den forstand, at de lande, der blev hårdest ramt af krisen, også er dem, der har støttet

mest.

Det er dog vigtigt at understrege, at det på grund af den store forskel mellem godkendt og udbetalt støtte stadig er muligt for medlemsstaterne at udbetale store støttebeløb, og at denne mulighed særligt tilfalder store medlemsstater. Derudover kan vi ikke antage, at symmetrien mellem skade og udbetaling vil være lige så tydelig i fremtidige kriser. Det er altså ikke sikkert, at vi fortsat vil se store stater mobilisere midler uden at bruge dem.